

8.4.2024

Resistenttien bakteerien seulonta ja potilassi joittelu akuutissa- ja pitkäaikaissairaanhoidossa

Resistenttien bakteerien seulonta tehdään vain potilaille, jotka tulevat sairaalahoitoon tai joille suunnitellaan jälkivalvontaa vaativaa toimenpidettä tai leikkausta. Muussa tapauksessa seulonta ei ole tarpeellista, ellei potilaan riskitiedossa ole siitä mainintaa.

Tilanne	Potilaan sijoittaminen	Seulottavat bakteerit
<p>1. Potilas tulee sairaalaan</p> <p>a) suoraan ulkomaisesta sairaalasta/ laitoksesta, b) on käynyt dialyysissä ulkomailla, c) on turvapaikanhakija vastaanottokeskuksessa* d) on ollut edeltäneen vuoden aikana sairaalassa Ukrainassa.</p>	<p>Kosketusvarotoimet: 1 hengen huone, jossa on oma WC ja suihku, kunnes MRSA:n VRE:n ja ResGNS -bakteerien kantajuus tai CaauVi –kantajuus on poissuljettu, sen jälkeen normaali sijoittelu.</p>	<p>MRSA, VRE, ResGNS, CaauVi</p> <p>(lyhenteiden selitykset tämän ohjeen lopussa)</p> <p>*CaauVi –näytettä ei edellytetä</p>
<p>2. Potilaat, jotka ovat edeltäneen yhden (1) vuoden aikana:</p> <p>a) olleet ulkomailla sairaalatai laitoshoidossa väh. 24 tunnin ajan tai toimenpide ulkomaisessa sairaalassa mutta eivät tule suorana sairaalasiirtona b) asuneet lastenkodissa ulkomailla / pakolaisleirillä / vastaanottokeskuksessa tai olleet turvapaikanhakijoina.</p>	<p>Tavanomaiset varotoimet: 1-2 hengen huone, jossa on oma WC ja suihku, kunnes MRSA:n, VRE:n ja ResGNS-bakteerien kantajuus on poissuljettu. Sen jälkeen normaali sijoittelu.</p> <p>Teho- ja dialyysiosastolla tavallisella potilaspaikalla.</p>	<p>MRSA, VRE, ResGNS, jos näytteitä ei ole otettu kyseisen hoitojakson jälkeen.</p>

<p>3. Henkilö on työskennellyt tai asunut edeltäneen vuoden aikana sikatilalla.</p>	<p>Tavanomaiset varotoimet: 1-2 hengen huone, jossa on oma WC ja suihku, kunnes MRSA:n kantajuus on poissuljettu. Sen jälkeen normaali sijoittelu.</p> <p>Teho- ja dialyysiosastolla tavallisella potilaspaikalla.</p>	<p>MRSA</p>
<p>4. Henkilön tiedetään olleen edeltäneen vuoden aktiivinen suonensisäisten huumeiden käyttäjä*.</p>	<p>Kosketusvarotoimet (somaattisilla osastoilla), 1-hengen huone, jossa on oma WC ja suihku, kunnes MRSA:n kantajuus on poissuljettu. Sen jälkeen normaali sijoittelu.</p> <p>Tavanomaiset varotoimet (psykiatrian yksiköissä): 1-2 hengen huone, jossa on oma WC ja suihku, kunnes MRSA:n kantajuus on poissuljettu. Sen jälkeen normaali sijoittelu.</p>	<p>MRSA*</p> <p>*MRSA-näytteet aina osastohoidon alkaessa ja myös osastosiirron yhteydessä.</p>
<p>5. Potilas tuo esille, että samassa taloudessa asuu MRSA-, VRE- tai CPE-kantaja.</p>	<p>Kosketusvarotoimet: 1-hengen huone, jossa on oma WC ja suihku, kunnes resistentin bakteerin kantajuus on poissuljettu. Sen jälkeen normaali sijoittelu.</p>	<p>MRSA, VRE tai ResGNS</p>
<p>6. Riskitiedoissa merkintä MRSA:n kantajuus</p> <p>Koskee myös potilasta, jonka viimeiset MRSA-näytteet ovat olleet negatiiviset.</p>	<p>Kosketusvarotoimet: 1 hengen huone, jossa on oma WC ja suihku.</p>	<p>Vain Sairalahygieniayksikön ohjeistamana</p>
<p>7. Riskitiedoissa merkintä MRSA, osittainen purku</p>	<p>Tavanomaiset varotoimet: 1-2 hengen huone, jossa on oma WC ja suihku, kunnes MRSA:n kantajuus on poissuljettu. Sen jälkeen normaali sijoittelu ko. hoitajaksolla.</p>	<p>MRSA</p>

	Teho- ja dialyysiosastolla tavallisella potilaspaikalla.	
8. Riskitiedoissa merkintä Altistunut MRSA:lle	Tavanomaiset varotoimet: 1-2 hengen huone, jossa on oma WC ja suihku, kunnes MRSA:n kantajuus on poissuljettu. Sen jälkeen normaali sijoittelu. Teho- ja dialyysiosastolla tavallisella potilaspaikalla.	MRSA
9. Riskitiedoissa merkintä VRE:n kantajuus Koskee myös potilasta, jonka viimeiset VRE-näytteet ovat olleet negatiiviset.	Kosketusvarotoimet: 1 hengen huone, jossa on oma WC ja suihku.	Vain Sairaalahygieniayksikön ohjeistamana
10. Riskitiedoissa merkintä VRE:lle altistunut	Tavanomaiset varotoimet: 1-2 hengen huone, jossa on oma WC ja suihku, kunnes VRE:n kantajuus on poissuljettu. Sen jälkeen normaali sijoittelu. Teho- ja dialyysiosastolla tavallisella potilaspaikalla.	VRE
11. Riskitiedoissa merkintä ESBL- E. colin kantajuus	Tavanomaiset varotoimet, mutta kosketusvarotoimet, jos henkilön ympäristö kontaminoituu eritteillä tai henkilö ei kykene omaksumaan käsihygienian toteuttamista. Kosketusvarotoimet myös aina hematologisella tai onkologisella vuodeosastolla.	Vain Sairaalahygieniayksikön ohjeistamana
12. Riskitiedoissa merkintä ESBL- Klebsiellan kantajuus	Kosketusvarotoimet: 1 hengen huone, jossa on oma WC ja suihku.	Vain Sairaalahygieniayksikön ohjeistamana

<p>13. Riskitiedoissa merkintä Muun ESBL-bakteerin kantajuus.</p>	<p>Tavanomaiset varotoimet. Kosketusvarotoimet, jos riskitiedossa on maininta kosketusvarotoimista.</p>	<p>Vain Sairaalahygieniayksikön ohjeistamana</p>
<p>14. Riskitiedoissa merkintä MDR Akinetobacter-, MDR-Pseudomonas -kantajuus tai muun gramnegatiivisen MDR-bakteerin kantajuus.</p>	<p>Akuuttisairaanhoidossa kosketusvarotoimet.</p> <p>Pitkäaikaishoidon laitoksissa tavanomaiset varotoimet, mutta jos henkilön ympäristö kontaminoituu eritteillä tai henkilö ei kykene omaksumaan käsihygienian toteuttamista, kosketusvarotoimet ja 1 hengen huone.</p>	<p>Vain Sairaalahygieniayksikön ohjeistamana</p>
<p>15. Riskitiedoissa merkintä MDR-Akinetobakteerille, MDR-Pseudomonakselle tai muulle MDR-bakteerille altistunut.</p>	<p>Tavanomaiset varotoimet: 1-2 hengen huone, jossa on oma WC ja suihku, kunnes ResGNS:n kantajuus on poissuljettu. Sen jälkeen normaali sijoittelu.</p>	<p>ResGNS</p>
<p>16. Riskitiedoissa merkintä CPE -kantajuus</p> <p>Koskee myös potilasta, jonka viimeiset CPE-näytteet ovat olleet negatiiviset.</p>	<p>Kosketusvarotoimet: 1 hengen huone, jossa on oma WC ja suihku.</p>	<p>Vain Sairaalahygieniayksikön ohjeistamana</p>
<p>17. Riskitiedoissa merkintä CPE:lle altistunut.</p>	<p>Akuuttisairaanhoidossa kosketusvarotoimet: 1 hengen huone, jossa on oma WC ja suihku, kunnes CPE:n kantajuus on poissuljettu. Sen jälkeen normaali sijoittelu.</p> <p>Pitkäaikaisessa hoidossa ja asumispalveluyksiköissä yleensä tavanomaiset varotoimet ja normaali sijoittelu. Tapauskohtainen harkinta, jos</p>	<p>ResGNS</p>

	käytössä on yhteisiä wc/ suihkutiloja.	
18. Riskitiedossa merkintä MDR Candida auris – kantajuus tai MDR Candida auris -altistus	Kosketusvarotoimet: 1 hengen huone, jossa on oma WC ja suihku. Käsihygienian toteuttamisessa huomioidaan myös käsien vesi-saippuapesu.	CaauVi

Näytteet

MRSA-näytteiden ottaminen: Näytteet otetaan **kahtena eri päivänä**. Näytteenottokohdat: **nenä (molemmat sieraimet), nielu ja perineum (=väliliha)**. **Lisäksi näytteet otetaan mahdollisista infektiokokuksista** (haavat, ihorikot, vastasyntyneen napatynkä, dreeni, trakeakanyyli sekä virtsakatetrasta virtsanäyte). Weblabissa voidaan käyttää pyyntopakettia MRSASEVix2, joka ohjelmoi automaattisesti pyynnöt myös seuraavalle päivälle. Tyksin laboratoriotietojärjestelmän ulkopuolelta tilattaessa käytetään MRSAVi –näytepyyntöä (4358). Tällöin tilataan jokaiselle näytteelle ja ottokohdalle oma näytepyyntö erikseen. Tilattaessa näytepyyntöä, kirjataan ottokohta ja lisätään alasvetovalikosta altistustapa. **Infektiokohdista** (haavat, ihorikot, dreenin juuri, trakeakanyylin juuri, katetrivirtsa, vastasyntyneen napatynkä) otettavat näytteet tilataan MRSAVi-pyyntöllä (4358). Jokainen näyte otetaan omaan näytteenottotikkiin ja omaan näyteputkeen käyttäen eMRSA-näytteenottoasettiä. Katso tarvittaessa tarkempi ohjeistus: [MRSA-seulonnan näytteenottokohdat](#)

VRE-näytteiden ottaminen: Näytteet otetaan **kahtena eri päivänä**. Weblabissa voidaan käyttää pyyntopakettia **VREVix2**, joka ohjelmoi automaattisesti pyynnöt myös seuraavalle päivällä. Jos seulontaviljely tehdään ilman pyyntopakettia, näyte tilataan VREVi-näytteenä (1788). Näyte otetaan steriilillä vanutikulla **rectumista tai ulosteesta** (tikku kastetaan ulosteeseen). Näyte otetaan VRE-rikasteputkeen. Jos potilaasta otetaan näytteitä muista **infektiokohdista** (haavat, ihorikot, dreenin juuri, trakeakanyylin juuri, katetrivirtsa), jokaisesta näytteestä tehdään oma näytepyyntö VREVi (1788). Katso tarvittaessa tarkempi ohjeistus: [VRE ja ResGNS -seulonnan näytteenottokohdat](#).

ResGNS (resistentit gram-negatiiviset sauvabakteerit = ESBL, CPE, MDR-Pseudomonas ym.) – näytteiden ottaminen: Näytteet otetaan **kahtena eri päivinä**. Weblabissa voidaan käyttää pyyntopakettia **ResGNSVix2**, joka ohjelmoi automaattisesti pyynnöt myös seuraavalle päivälle. Jos pyynnöt tehdään ilman pyyntopakettia, näyte tilataan ResGNSVi –näytteenä (11815). Lisätietokohtaan merkitään **etsittävän bakteerin** nimi tai jos etsittävä bakteeri ole tiedossa, **”seulonta”**. Näyte otetaan näytetikulla **rectumista tai ulosteesta** (tikku kastetaan ulosteeseen) ja tikku laitetaan eSwab -näyteputkeen. Jos potilaasta otetaan näytteitä muista **infektiokohdista** (haavat, ihorikot, dreenin juuri, trakeakanyylin juuri, katetrivirtsa), jokaisesta

näytteestä tehdään oma näytepyyntö ResGNSVi (11815). Katso tarvittaessa tarkempi ohjeistus: [VRE ja ResGNS -seulonnan näytteenottokohdat](#).

Candida auris –näytteiden ottaminen: Näytteet otetaan **kahtena eri päivänä**. Jokaiselle näytteenottokohdalle tehdään oma näytepyyntö **CaauVi (14332)**. Näytteenottokohdat: **nielu, kainalot, nivuset ja rectum sekä infektiotokokset** (haavat, ihorikot, katetrivirtsat, jos virtsakatetri on ollut yli viikon, dreenin juuri, trakeakanyylin juuri). Jokainen näyte otetaan omaan näytteenottotokokseen ja omaan eSwap-näyteputkeen. Vastaus valmistuu 3-7 vrk sisällä näytteen saapumisesta laboratorioon.

Selitykset

MRSA = metisilliinille resistentti S.aureus

VRE = vankomysiinille resistentti enterokokki

ResGNS = resistentti gram-negatiivinen sauvabakteeri

ESBL = extended-spectrum β -laktamaasin omaava enterobakteeri

MDR = monelle lääkkeelle vastustuskykyinen

CPE = karbapenemaasia tuottava enterobakteeri

CaauVi = Candida auris- viljely